

ДЕЯКІ ПОКАЗНИКИ М'ЯСНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ БУГАЙЦІВ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ

КІРОВИЧ Н. О., ЯСЬКО В. М., СЕВАСТЬЯНОВА Н. С.

Одеський державний аграрний університет

Встановлено, що за однакових умов годівлі та утримання, вищою інтенсивністю росту відзначилися помісні тварини, одержані від схрещування корів південної м'ясної породи з бугаями лімузинської. Вони мали більшу живу масу (на 6,37–10,46 %), вищі середньодобові прирости (на 4,70–22,14 %), виражені м'ясні форми екстер'єру, а також кращі забійні та м'ясні якості. Туші помісних бугайців характеризувалися вищим виходом м'яса на 1 кг кісток (на 10,04 %) і більшою масою цінних відрубів (стино-реберної, поперекової та тазостегнової частин відповідно на 15,65; 15,87 та 15,18 %), ніж туші чистопородних тварин.

Ключові слова: *помісі, жива маса, середньодобовий приріст, проміри тілобудови, забійна маса, забійний вихід, відруби.*

В Україні потреба в яловичині щорічно зростає, особливо останнім часом, коли її

виробництво різко скоротилося, зокрема у Степовій зоні. У той же час, тут є всі необхідні кліматичні, матеріальні, кормові та трудові ресурси для вирощування великої рогатої худоби на м'ясо, через можливість ефективно використовувати дешеві грубі, соковиті і зелені корми [1].

Основну кількість яловичини в господарствах України одержують від вирощування та відгодівлі надремонтного молодняка молочних і молочно- м'ясних порід худоби. Однак, важливим джерелом зростання виробництва та поліпшення якості яловичини є також збільшення поголів'я скороспілих, м'ясних порід та організація на товарних фермах схрещування низькопродуктивних корів молочних і молочно-м'ясних порід з плідниками порід м'ясного напрямку продуктивності [3]. Результати досліджень багатьох науково-дослідних установ та практика кращих господарств свідчить про те, що помісний молодняк одержаний від корів молочних та молочно-м'ясних порід і плідників м'ясних порід, краще оплачує корм приростами живої маси, характеризується підвищеною енергією росту, вищою забійною масою, порівняно з чистопородними тваринами, тобто у помісей, зокрема, помісей першого покоління, проявляється явище гетерозису [1, 4, 5]. Крім того, помісі характеризуються більшим виходом та кращою якістю і калорійністю м'яса [2].

Матеріал та методика досліджень. Дослідження з вивчення особливостей формування відгодівельних та м'ясних якостей бугайців різного походження проводили в ТОВ «Батьківщина» Ширяєвського району Одеської області. Для проведення досліду було сформовано 2 групи тварин по 10 голів у кожній. У I контрольну групу відібрали чистопородних бугайців південної м'ясної породи, а в II дослідну – помісних бугайців, отриманих від схрещування корів південної м'ясної породи з бугаями лімузинської породи.

Аналогічність груп дотримувалася з урахуванням породи, віку, фізіологічного стану та живої маси. Дослід проводили від народження молодняка до досягнення ними 18-місячного віку.

У період проведення досліду умови годівлі та утримання всіх піддослідних груп тварин були аналогічними, згідно з технологією, прийнятою в господарстві. Від народження до 7-місячного віку бугайці були на підсосі під коровами- годувальницями, а після відлучення на господарському раціоні. Рівень протеїнової годівлі в усіх групах був однаковим і відповідав нормам.

Ріст тварин вивчали шляхом їх зважування в основні періоди росту (на основі чого вираховували середньодобові прирости живої маси) та взяття основних промірів. Відгодівельні і м'ясні якості вивчали шляхом проведення їх контрольного забою в 18-місячному віці. Основні дані дослідження опрацьовано методом варіаційної статистики.

Результати досліджень. До основних показників м'ясної продуктивності великої рогатої худоби відносять живу й забійну масу, забійний вихід, середньодобові прирости та якість м'яса.

Результати вивчення динаміки живої маси піддослідних бугайців показані в таблиці 1, з аналізу даних якої випливає, що помісні бугайці протягом усього періоду досліду характеризувалися кращою інтенсивністю росту. А саме, у 3-місячному віці їх жива маса була на 7,04 % вищою порівняно з масою чистопорідних тварин. У 7 місяці різниця між групами дещо зменшилася і склала 6,37 %. Однак у подальшому бугайці II дослідної групи більш інтенсивно нарощували свою живу масу, що дало можливість при знятті з відгодівлі

у 18-місячному віці отримати різницю між групами в межах 10,46 % на користь помісей.

1. Динаміка живої маси піддослідних тварин, $X \pm Sx$

Показники	Група	
	I контрольна	II дослідна
Кількість тварин, гол.	10	10
Жива маса, кг:		
- при народженні	35,2±1,2	35,2±0,8
- 3 місяці	99,5±7,3	106,5±5,7
- 7 місяців	207,3±17,6	220,5±9,8
- 12 місяців	286,8±25,3	310,8±24,6
- 15 місяців	395,6±19,5	424,7±18,8
- 18 місяців	500,9±26,9	553,3±24,8

Про перевагу помісей (II група) також свідчать і середньодобові прирости живої маси (рис. 1). Так, різниця між групами від народження до 3-місячного віку була в межах 10,84 %, від 3 до 7 місяців – на 5,74 %, від 7 до 12 місяців – 13,59 % ($t_d = 2,64$; $P \leq 0,05$), від 12 до 15 місяців – 4,70 %, а в період заключної відгодівлі від 15 до 18 місяців – на 22,14 % ($t_d = 3,91$; $P \leq 0,01$) на користь тварин II дослідної групи.

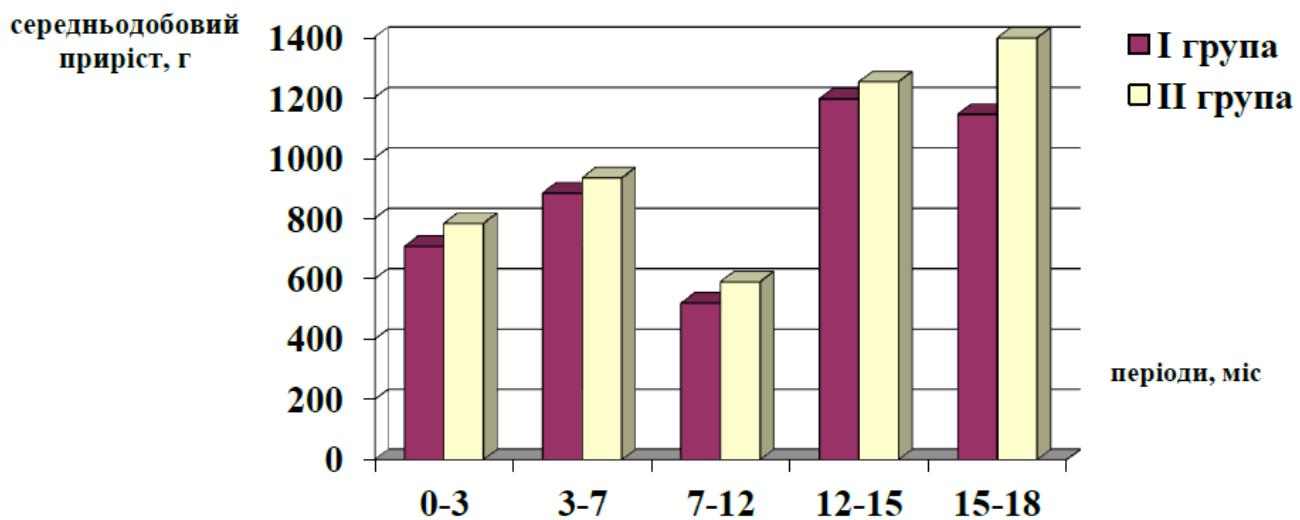

Рис. 1. Зміна середньодобового приросту живої маси піддослідних бугайців

Загалом за весь період вирощування і відгодівлі помісі південна м'ясна × лімузин достовірно ($t_d = 3,39$; $P \leq 0,01$) перевищували чистопородних тварин (I контрольна) за середньодобовими приростами живої маси на 11,22 % (95,5 г).

Вищі середньодобові прирости живої маси у помісних тварин свідчать про підвищену інтенсивність їх росту порівняно з чистопородними ровесниками південної м'ясної породи, а отже і більш високу ефективність їх вирощування.

Результати досліджень свідчать також про те, що бугайці різних генотипів характеризуються і неоднаковими промірами екстер'єру. Помісі переважали чистопородних аналогів за широтними промірами, особливо задньої частини тіла: шириною в маслах (3,01–10,31 %), в кульшових суглобах (2,90–5,10 %), сідничних горбах (5,46–7,78 %) та напівобхватом заду (0,44–9,70 %). При цьому тварини II дослідної групи мали дещо вищі показники (0,91–2,83 %) за косою довжиною тулуба, що свідчило про

спадковий вплив лімузинської породи, яка характеризується видовженістю тіла.

З метою вивчення впливу схрещування корів південної м'ясної породи з плідниками лімузинської породи на м'ясні та забійні якості помісного потомства проведено контрольний забій піддослідних бугайців у 18-місячному віці (по 3 голови з кожної групи). Результати контрольного забою наведені в таблиці 2.

2. Результати контрольного забою піддослідних бугайців, n = 3

Показники	Групи	
	I контрольна	II дослідна
Жива маса після зняття з відгодівлі, кг	505,9±13,9	562,1±14,9*
Передзабійна жива маса, кг	490,8±13,7	545,3±13,0*
Маса туші, кг	295,9±6,5	340,1±6,8**
Маса внутрішнього жиру, кг	6,4±0,7	12,4±1,2*
Забійна маса, кг	302,3±7,3	352,5±7,9**
Забійний вихід, %	61,59±0,58	64,64±0,65*
Вихід м'яса на 1 кг кісток, кг	4,68±0,1	5,15±0,2

Примітки: * – $P \leq 0,05$; ** – $P \leq 0,01$.

Аналізуючи результати контрольного забою слід відмітити, що бугайці дослідної групи перевершували бугайців контрольної за передзабійною живою масою на 11,10 % ($t_d = 2,93$; $P \leq 0,05$). Маса парної туші у помісних бугайців також була вищою на 14,94 % ($t_d = 4,70$; $P \leq 0,01$). Від кожного бугайця з II дослідної групи було отримано в середньому на 6 кг внутрішнього жиру більше, ніж у контрольній ($t_d = 4,32$; $P \leq 0,05$).

Різниця між групами за показником забійної маси була статистично вірогідною ($t_d = 4,67$; $P \leq 0,01$) і склала 50,2 кг чи 16,61 %. В результаті забійний вихід у помісей був на 3,05 % вищим, ніж у чистопорідних бугайців і ця різниця також була вірогідною ($t_d = 3,50$; $P \leq 0,05$). Крім того, туші бугайців II дослідної групи характеризувались кращим на 10,04 % виходом м'яса на 1 кг кісток порівняно з тушами тварин I контрольної групи.

Інтенсивність росту піддослідних бугайців супроводжувались одночасним прискореним розвитком відповідної групи м'язів. Про це свідчать дані співвідношення окремих відрубів у тушах піддослідних бугайців, які представлено в таблиці 3.

3. Співвідношення окремих відрубів у тушах піддослідних бугайців, n = 3

Показники	Групи			
	I контрольна		II дослідна	
	кг	%	кг	%
Маса охолодженої туші, кг	288,8±6,3	100	332,3±7,4*	100
Маса відрубів:				
- шийна частина	25,7±1,0	8,9	28,5±1,9	8,6
- плече-лопаткова частина	54,3±1,1	18,8	62,8±2,2*	18,9
- спино-реберна частина	74,5±1,8	25,8	86,1±2,7*	25,9
- поперекова частина	31,5±1,1	10,9	36,5±1,3*	11,0
- тазостегнова частина	102,8±2,5	35,6	118,4±3,1*	35,6

Примітки: * – $P \leq 0,05$.

Дані таблиці 3 вказують на те, що відсоткове співвідношення відрубів у тушах бугайців різних груп коливається несуттєво. Однак, за всіма показниками фактичної маси основних відрубів помісі мали перевагу. Вони також мали перевагу і за виходом м'яса на цінних відрубках. Так, різниця між групами за масою відрубів спино-реберної, поперекової і тазостегнової частин склала 15,65; 15,87 та 15,18 % відповідно.

Висновки

1. Помісі, що отримані від схрещування корів південної м'ясної породи з бугаями лімузинської за однакових умов годівлі та утримання відзначаються більш високою енергією росту, порівняно з чистопородними бугайцями південної м'ясної породи. У них на 6,37–10,46 % більша жива маса у певні вікові періоди, вищі на 4,70–22,14 % середньодобові прирости та краще виражені м'ясні форми екстер'єру.

2. Молодняк дослідної групи за показниками передзабійної живої маси на 54,5 кг ($P \leq 0,05$), масою парної туші – на 44,2 кг ($P \leq 0,01$) і забійним виходом – на 3,05% ($P \leq 0,05$) переважав ровесників контрольної групи.

3. Туші помісних бугайців дослідної групи характеризувалися вищим виходом м'яса на 1 кг кісток (на 10,04 %) і більшою масою цінних відрубів (спино-реберної, поперекової та тазостегнової частин відповідно на 15,65; 15,87 та 15,18 %), ніж туші тварин контрольної групи.

Література

1. Козирь В. С. Як збільшити виробництво яловичини завдяки схрещуванню / В. С. Козирь // Агробізнес сьогодні. – 2016. – 28 грудня.
2. Кос В. Ф. Гетерозис і його використання в тваринництві / В. Ф. Кос // Сільський господар. – 2003. – № 1–2. – С. 21–24.
3. Кутас О. О. Особливості розвитку м'ясного скотарства України / О. О. Кутас // Наукові праці НУХТ. – 2016. – Т. 22. – № 1. – С. 33–41.
4. Польвий Л. Яловичина від надремонтних теличок / Л. Польвий, В. Ліцький // Тваринництво України. – 2016. – вересень-жовтень – С. 18–22.
5. Угнівенко А. М. Селекція великої рогатої худоби м'ясних порід: моногр. / А. М. Угнівенко. – К.: Київська правда, 2009. – 204 с.

Н. А. Кирович, В. М. Ясько, Н. С. Севастьянова. Некоторые показатели мясной продуктивности бычков различного происхождения

Установлено, что при одинаковых условиях кормления и содержания, высокой интенсивностью роста отличались поместные животные, полученные от скрещивания коров южной мясной породы с быками лимузинской. Они имели большую живую массу (на 6,37– 10,46 %), высшие среднесуточные приросты (на 4,70–22,14 %), более выраженные мясные формы экстерьера, а также лучшие убойные и мясные качества. Туши поместных бычков характеризовались более высоким выходом мяса на 1 кг костей (на 10,04 %) и большей массой ценных отрубов (спинно-реберной, поясничной и тазобедренной частей соответственно на 15,65; 15,87 и 15,18%), чем туши чистопородных животных.

Ключевые слова: помеси, живая масса, среднесуточный прирост, промеры телосложения, убойная масса, убойный выход, отрубы.

N. A. Kirovich, V. M. Yasko, N. S. Sevastyanova. Some Indicators of Meat Productivity of Bulls of Different Origin. It has been found out that under similar feeding and housing conditions mixed-breed cattle from Southern Meat cows bred to Limousin sires were distinguished by high growth rates. This cross exhibits higher live weights (by 6.37–10.46%), higher average daily gains (4.70–22.14%), more pronounced conformation traits typical for beef cattle, better slaughter traits and meat qualities. These crossbred bulls produce carcasses with higher yield of meat per 1 kg of bones (by 10.04%) and higher weight of primal cuts (rib & short loin, tenderloin and sirloin by 15.65%, 15.87% and 15.18%, respectively) as compared to those of purebred bulls.

Key words: cross-breed, live weight, average daily gain, body size, slaughter weight, carcass dressing, cuts.